

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav řeckých a latinských studií FF UK

si dovoluje pozvat zejména studenty středních škol a jejich profesory, ale i ostatní zájemce o antiku, latinský středověk i novověk na sedmý

DEN LATINY

čtvrtek 29. listopadu 2018

hlavní budova FF UK, náměstí Jana Palacha

denlatiny.ff.cuni.cz

10.00 Velká aula FF UK, m. č. 131

Zahájení

10.20 Velká aula FF UK, m. č. 131

Jan Kalivoda: VNIVERSITAS STVDENTIVM

První evropské univerzity vznikají na konci 12. století v době, kdy se evropská kultura poprvé a před 20. stoletím naposledy zbavuje závislosti na svých antických tradicích a v gotickém umění a scholastickém myšlení buduje svébytnou a samostatnou vrcholně středověkou kulturu. Svět gotiky, který ve 13.–15. stol. univerzity reprezentují, sice postupně podléhá italské renesanci, ale fenomén univerzity přes jejich hlubokou krizi v 15. století přechází do období reformace a díky ní do moderní doby.

místnost

11.30–12.15

13.15–14.00

14.15–15.00

131

Alena Hadravová – Petr Hadrava: Antické texty o souhvězdích a jejich recepcce ve středověku aneb Tajemství královny Kassiopeie

V interdisciplinární přednášce klasické filoložky a astrofyzika si připomeneme dějiny nauky o souhvězdích a na příkladu souhvězdí Kassiopeie si ukážeme dobrodružné odhalování záhad, které se ukrývají v dosud nepřečtených textech.

104

Viktor Hruška: O původu hudby římského impéria

Můžeme považovat starověký Řím za kolébkou evropské hudební kultury? Co všechno impérium převzalo, kde bylo vlastně přetvořeno „k obrazu cizímu“ a není v hudbě latina spíš macecha než matka?

200

Radek Černocho: Závět v antickém Římě

Požítí závěti mělo pro Římany větší význam než v současnosti. I pro současné právo je pak zajímavé, jak Římané na jedné straně lpěli na mnoha formalitách, na druhou stranu od nich však v případě potřeby naprosto ustupovali.

217

Štěpán Špinka: Lidské štěstí, božská blaženost

Řeční filosofové se shodnou, že všichni chceme být šťastní. Mají však velmi různé názory na to, v čem skutečné štěstí spočívá a do jaké míry ho můžeme dosáhnout. Mají nám dnes tyto jejich debaty ještě co říci?

300

Ivan Prchlík: Pohané a křesťané na pozdněantické agoře

Film „Agora“ z r. 2009 je jednou z mála výjimek mezi filmy s antickou tematikou, z něhož se lze poučit o skutečné historii. Přednáška s ukázkami zasadí události z Alexandrie přelomu 4. a 5. stol. do širšího kontextu konfrontace pozdněantického křesťanství se zastánci tradičních kultů.

301

Jakub Žytek: Angličtina – latina ver. 2.0

Přednáška se za pomoci etymologií různých anglických výrazů pokusí ukázat, že díky znalosti latiny lze v angličtině objevit mnohdy netušené a skryté, a také naznačí, že pojem filologie nemusí být nutně vyhrazen pouze pro ty „divný lidi s břežlemá“.

Týmová studovna

Bořivoj Marek: Intellexi illum versipellem esse!

Hérodotos, Pausaniás, Ovidius i Plinius Starší pší o lidech proměňujících se či proměněných ve vlka. Příběh o vlkodlakovi *sui generis* podává ústy jednoho z účastníků hostiny u Trimalchiona i Petronius. Zkusíme tedy na vlastní „dlaku“ atmosféru antického strašidelného příběhu!

Po přednáškovém bloku následuje od 16.30 v Kampusu Hybernská 4 (www.kampushybernska.cz) koncert Qaraba Ensemble, kteří interpretují tradiční hudbu východního Středozeří, spojený s praktickým workshopem.

Pavel Titz: Příbytky vládců – pro Romula chatrč, pro císaře palác

Přednáška přiblíží skromné počátky Říma v době železné a jeho architekturu v podobě, jak ji v zemi objevily mnohé archeologické výzkumy. Podíváme se na životní styl římských elit v době římské republiky a povídání završíme návštěvou velkolepých rezidencí doby římských císařů.

Alena Sarkissian: Opsis akolastos – divadlo a vizualita na přelomu epoch

Milovali na sklonku antiky podívanou opravdu všichni? Kudy vede hranice mezi realitou a divadlem? Jak chápali smysl vizuálně atraktivních jevů první křesťané?

Aleš Beran: Je to jednoduché – máte kongenitální pseudoartrózu radia

Přednáška se zamýšlí nad důvody, proč lékaři rádi užívají pro pacienty obtížně srozumitelné výrazy řeckého a latinského původu.

Petr Pokorný: Role latinského překladu při rekonstrukci řeckého Nového zákona

Přesné původní řecké znění Nového zákona bylo a dosud je předmětem debat. Přednáška se zaměří na roli pozdně latinského překladu, Jeronýmovy Vulgáty, při rekonstrukci řeckého originálu a představí úspěchy i úskalí celého projektu, který poznamenal naši kulturu.

Lucie Doležalová: Latinská parodie ve středověkých Čechách

Kdy, kde, jak a čemu se smáli lidé ve středověku? Přednáška seznámí s latinskou parodií v českých rukopisech. V čem se liší od parodie jinde v Evropě? A kdo a proč ji zapisoval?

Vladislav Knoll: Magistr – vysokoškolák nebo černokněžník?

Dobrodružná etymologická výprava napříč staletími a evropskými jazyky, při níž budeme sledovat změny podoby a významy slov odvozených od latinského *magister*. Kolik jeho „potomků“ se může současně vyskytovat v jednom jazyce?

Nikola Filipová: Alea iacta est!

Římané byli stejně vášnivými hráči deskových her jako my. Připomínaly jejich hry spíše šachy, nebo Člověče, nezlou se? Pojďme si společně zahrát pár z nich.

Sylva Fischerová: Existovala populární nebo braková literatura už ve starověku a středověku?

Je populární či takzvaně pokleslá literatura nechalvým výdobytkem moderní doby, nebo se s podobnými fenomény setkáme i v éře označované obvykle jako klasická? A o čem vlastně taková hodnocení vypovídají? Osídlost celé problematiky se pokusíme objasnit na příkladu antického románu.

Markéta Klosová: Divadlo v Lešně za Komenského i po něm

Všichni jsme se ve škole učili, že Komenský žil v exilu v Lešně a že tam napsal mnoho svých děl. Jaká však byla škola, kde pracoval a jaké zde byly podmínky pro školní divadelní hry?

Julie Černá: „Když se zlomí kost stehna, strašnět jest příhoda“ aneb úskalí lékařské práce ve středověku

Latinský spis ze 13. století s názvem *Chirurgia*, který se dochoval i ve staročeském překladu, nás zavede do zákulisí lékařského povolání. Zaměříme se především na to, jaké postupy a pomůcky lékař využíval v případech, kdy musel přistoupit k chirurgickému zákroku.

Dalibor Antalík: Etruské rituály v náboženství antického Říma

Etruskové písemně zaznamenávali průběh svých náboženčích obřadů, ale jejich původní rituální knihy se prakticky nedochovaly a o jejich podobě nás informují především zprávy latinských autorů. Z nich je zřejmé, že určité etruské obyčeje zůstávaly živé i mezi Římany.

Pavel Nývlt: Propaganda u Caesara

Caesar je dodnes považován za jednoho z nejlepších vojevůdců všech dob, ale skoro vše, co víme o jeho podmanění Galie, vychází z jeho vlastního podání. Není Caesarova sláva spíš výsledkem jeho umění sebezprezentace v *Zápiscích o galské válce* než jeho kvalit coby stratéga?

Jan Odstrčilík: „Zajdu se podívat na ten veliký úkaz, zdali bych se nevzdělal...“

V jednom erfurtském rukopise se nachází nezvyklé kázání. Rozvíjí se v něm příběh poutníka, který hledá cestu k pravému poznání. Ta ho nezavede nikam jinam, než právě na středověkou univerzitu. A my se k němu v jeho putování na chvíli připojíme.

Ioannis Karabatzias: Lidová řecká hudba

Jaké jsou tradiční řecké nástroje, čím se řecká hudba liší od té „evropské“? Seminář prakticky nastíní rozdíly i splynutí hudebních tradic.